

ปันจักสีลัด เหรียญทองสุดท้าย ของไทยในซีเกมส์

ประชา ฤาษีตฤด

ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

กีฬาซีเกมส์ครั้งที่ ๑๕ ที่ผ่าน
กีมานั้น กองทัพนักกีฬาไทยได้
เข้าร่วมการแข่งขันในหลายประเภท
ซึ่งในแต่ละประเภทมันต่างก็คาดหวัง
เหรียญทองกันไว้มากบ้างน้อยบ้าง
ตามสมรรถนะของนักกีฬาและตาม
ประเภทของกีฬาที่อยู่ในความสนใจ
ของคนไทย แต่มีกีฬาอยู่ประเภทหนึ่ง
ที่อยู่นอกเหนือความคาดหวังของ
หลายๆ ฝ่าย นั่นก็คือกีฬา "ปันจัก
สีลัด" เพราะนอกจากจะเป็นกีฬาที่
ไม่ค่อยจะคุ้นหูของคนไทยแล้ว คน
ไทยก็ยังไม่ค่อยนิยมเล่น เล่นไม่เป็น

นักกีฬาปันจักสีลัต ทีมชาติไทย

หรือไม่รู้จักเลยก็มี การส่งนักกีฬาไปแข่งขันในกีฬาซีเกมส์ครั้งนั้นจึงไม่ได้รับความสนใจแต่อย่างใด จวบจนการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ได้ผ่านไปถึงช่วงสุดท้ายและนักกีฬาไทยต่างก็พลาดหวังเหรียญทองกันไปโน่นหลาย ๆ ประเภท ทำให้สถานการณ์ของทีมนักกีฬาไทยท่าท่าจะตกอันดับลงมามาก กีฬาปันจักสีลัตซึ่งแข่งขันชิงเหรียญทองกันในวันสุดท้ายก็จุดประกายความหวังใหม่ของนักกีฬาขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อนักกีฬาปันจักสีลัตของไทยได้เข้าชิงเหรียญทองถึง ๗ รุ่น แม้ว่าผลการแข่งขันทีมไทยจะได้เหรียญทองเพียงเหรียญเดียวและเป็นเหรียญสุดท้ายของการแข่งขันซีเกมส์ แต่ก็มีผลทำให้กีฬาปันจักสีลัตเป็นที่รู้จักกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และนั่นน่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีแห่งการพัฒนากีฬาประเภทนี้ให้ก้าวหน้าต่อไป

ความเป็นมาของกีฬาประเภทนี้นั้น ปันจักสีลัต (Pencak-Silat) เป็นคำที่มาจากภาษาอินโดนีเซีย บัญจัก

(Pencak) หมายถึงการป้องกันตนเอง และสีลัต(Silat) หมายถึงศิลปะ รวมแล้วหมายถึงศิลปะการป้องกันตนเอง กีฬาประเภทนี้เดิมเป็นศิลปะการต่อสู้ของคนเชื้อสายมลายูในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ (South East Asia) ได้แก่ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ และในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยที่เรียกว่า สีละ หรือ บัญจะสีละ ซึ่งเป็นศิลปะการร่ายรำในเชิงการแสดงและการละเล่นพื้นเมือง มากกว่าการต่อสู้อย่างจริงจัง

กีฬาปันจักสีลัต เป็นกีฬาที่ใช้ศิลปะการร่ายรำประกอบท่าของการต่อสู้ป้องกันตนเอง ในลักษณะคล้ายกับมวยไทยผสมเทกวนโดซึ่งมีหลักการแข่งขันดังนี้คือ

กติกาการแข่งขัน

การแข่งขันจะมี ๓ ยก ๆ ละ ๒ นาที พักระหว่างยก ๑ นาที การตัดสินแพ้ชนะ คล้ายกับมวยสากลสมัครเล่น คือชนะด้วยคะแนน ด้วย

การน็อกเอาท์ชนะพาล์ว ชนะด้วยการถนัด และชนะโดยผู้ชกขาดหยุด การแข่งขันเมื่อเห็นว่านักกีฬาบาดเจ็บหรือฝีมือต่างกันมาก

การให้คะแนน

จะให้คะแนนที่ทำถูกต้องสู้ด้วยมือ ศอก ๑ คะแนน ด้วยเท้าข้าง หรือเข่า ๒ คะแนน ทำให้คู่ต่อสู้ล้ม ๓ คะแนน และหยุดคู่ต่อสู้ไม่ให้เคลื่อนไหวได้นานถึง ๕ วินาที จะได้ ๕ คะแนน และจะมีคะแนนสำหรับการใช้ศิลปะประสานสัมพันธ์ โหมท่าเริ่มการเข้าทำหรือการรุก การรับ การหลบหลีก และการป้องกัน จะให้คะแนนระหว่าง ๑-๕ คะแนน เมื่อแข่งขันครบ ๓ ยก ผู้ที่มีคะแนนรวมมากกว่าจะเป็นผู้ชนะโดยคะแนน และชนะแข่งขันถ้าผู้แข่งขันคนใดถูกทำให้ล้มลง และไม่สามารถลุกขึ้นมาต่อสู้ต่อไปได้อีก ภายในเวลา ๑๐ วินาที ก็จะเป็นผู้แพ้โดยน็อกเอาท์เช่นเดียวกับมวยไทยหรือมวยสากลในปัจจุบัน

มานิตย์ สุขแก้ว แชมป์เหรียญทองซีเกมส์ครั้งที่ ๑๕ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สำหรับการแข่งขันในระดับนานาชาติ กีฬาปันจักสีลัดได้จัดให้มีการแข่งขันในกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ ๑๕ ณ นครจารย์กาดา ประเทศอินโดนีเซีย ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นครั้งแรก แต่เคยได้จัดให้มีการแข่งขันระหว่างประเทศในเครือสมาชิกเรียกว่า "การแข่งขันปันจักสีลัดชิงแชมป์นานาชาติ" มาแล้ว ๔ ครั้ง ครั้งสุดท้ายจัดขึ้นที่ประเทศมาเลเซียปี พ.ศ. ๒๕๓๐ มีประเทศต่าง ๆ ส่งเข้าร่วม ๒๐ ประเทศ ส่วนประเทศไทยเราได้ส่งนักกีฬาประเภทนี้เข้าร่วมแข่งขันครั้งแรกในกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ ๑๕ โดยส่งเข้าร่วมแข่งขัน ๗ รุ่น (ชาย ๕ รุ่น, หญิง ๒ รุ่น) จากจำนวนทั้งหมด ๑๕ รุ่น ผลการแข่งขันครั้งนั้นนักกีฬาไทยได้เข้าชิงชนะเลิศ ๓ รุ่น ได้เหรียญเงินทั้งหมด

กีฬาปันจักสีลัดในการแข่งขันซีเกมส์ครั้งที่ ๑๕ ปี พ.ศ. ๒๕๓๒

ช่วงเวลาก่อนการแข่งขันประมาณ ๖ เดือน คณะกรรมการโอลิมปิกได้ขอให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

และมหาวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดยะลา ช่วยดำเนินการคัดเลือกนักกีฬาปันจักสีลัดไทย เพื่อไปเข้าร่วมแข่งขันกีฬาซีเกมส์ครั้งนี้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยได้รับความร่วมมือจากวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดยะลา และกองทัพภาคที่ ๔ จึงได้วางโครงการและดำเนินการคัดเลือกจนได้ตัวนักกีฬาตามที่คณะกรรมการโอลิมปิกฯ กำหนดให้ จำนวน ๘ คน เป็นนักศึกษาอยู่ในสาขาวิชาเอกพลศึกษา ๓ คน คือ นางสาววันฉวี บุญเอียด นางสาวมานิตย์ สุขแก้ว นางสาวอรุณี นวลมิ่ง และเป็นอดีตนักศึกษาระดับปริญญาโทอีก ๓ คน คือ นายปรีชา พูลทอง นายกองเกียรติ หมวดสิงห์ นายประพาส พูนสมบัติ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี นอกจากนี้ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดยะลา ๑ คน คือ นางสาวโสพิศ ศรีวิเศษ และจากโรงเรียนตำรวจภูธร ๙

จังหวัดยะลา อีก ๑ คนคือ ส.ต.อ. กัมปนาท แก้วดำรงชัย นักกีฬาทั้งหมดได้ทำการฝึกซ้อมและเก็บตัว ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีก่อนการแข่งขัน ๒ เดือน อยู่ในการควบคุมดูแลของ ดร.ประชา ฤาษีดกุล ผู้จัดการทีมคุณขวัญชัย วัฒนศักดิ์ โคชัย และอาจารย์วรวิทย์ ปิยะมาดา ผู้ช่วยโค้ช พ.ญ.กัญยิกา ชำนิประศาสน์ เป็นแพทย์ประจำทีม และพ.ท.สุดชัย เปี่ยมพริ้ม เป็นเจ้าหน้าที่ประจำทีม ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจาก ผศ. ดร.ผาสุข กุลละวานิชย์ อธิการบดี อาจารย์ปัญญา ยวนแหล รองอธิการบดีวิทยาเขตปัตตานีเป็นอย่างดี ทั้งในด้านบุคลากร อุปกรณ์ สถานที่ และด้านงบประมาณส่วนหนึ่งด้วย และระหว่างเก็บตัวฝึกซ้อมนั้น ทางกองทัพภาคที่ ๔ ได้ให้การสนับสนุนที่พัก อาหาร ให้กับนักกีฬาในช่วงของการเปลี่ยนสถานที่ฝึกซ้อม (๑ สัปดาห์) และให้เงินสนับสนุนเป็นค่าอาหารเสริมอีกจำนวนหนึ่งด้วย

มานิตย์ สุขแก้ว ชิงเหรียญทองกับนักกีฬาอินโดนีเซีย

การแข่งขันซีเกมส์ครั้งที่ ๑๕ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ ๒๐-๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๒ นักกีฬานักกีฬาโอลิมปิกของไทย หรือจะเรียกว่านักกีฬาโอลิมปิกก็ได้ (การแข่งขันครั้งนี้ประเทศมาเลเซียไม่ได้ใช้ชื่อยี่ห้อกีฬาประเภทนี้ว่า นักกีฬาโอลิมปิก แต่ใช้ชื่อว่า สิลัตโอลาฮาก้า (Silat Olahraga) โอลาฮาก้า หมายถึง กีฬา) เดินทางออกจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ไปขึ้นเครื่องบินที่สนามบินหาดใหญ่ เดินทางไปกรุงกัวลาลัมเปอร์ ในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๓๒ แล้วเข้าพักที่โรงแรมฮอลิเดย์อินน์ (Holiday Inn) นักกีฬาเข้าพักเก็บตัวและฝึกซ้อมตามปกติตามโปรแกรมตามที่ได้เตรียมไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ ที่นักกีฬาที่ดีฟังจะกระทำ ทั้งนี้เพราะคณะที่รับผิดชอบนักกีฬานักกีฬาโอลิมปิก (หัวหน้าคณะผู้จัดการทีม และโค้ชทั้ง ๒ คน) ได้วางแผนการปฏิบัติตามหลักการบนพื้นฐานของการกีฬาที่เป็นมาตรฐาน

ตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของทุกคน เพื่อให้เป็นแบบฉบับหรือตัวอย่างที่ถูกต้อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักกีฬานักกีฬาโอลิมปิกเองที่จะได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและนักกีฬาอื่นๆ ที่ได้พบเห็น เพราะนักกีฬาโดยส่วนรวมเป็นผลผลิตจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่เป็นสถาบันหนึ่งที่ผลิตบัณฑิตทางด้านพลศึกษาเพื่อออกไปรับใช้สังคมในบทบาทของครูพลศึกษา และผู้สอนกีฬา ดังนั้นปัญหาในด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับทีมนักกีฬาโอลิมปิก จึงมีน้อยมาก หรือจะพูดได้ว่าไม่มีปัญหาเกิดขึ้นได้ การแข่งขันได้เริ่มขึ้นระหว่างวันที่ ๒๕-๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๒ ผลของการแข่งขันในรอบรองชนะเลิศ คือ วันที่ ๒๘ ทำให้เราประเมินผลได้ว่า ทีมนักกีฬาโอลิมปิกได้บรรลุถึงเป้าหมายที่เราพอใจแล้ว นั่นคือ นักกีฬาจำนวน ๘ คน ที่ส่งเข้าแข่งขันได้เข้าชิงชนะเลิศถึง ๗ คน และอีก ๑ คน ได้ที่ ๓ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ

อัตราส่วนของผู้เข้าแข่งขันแต่ละทีมที่ส่งเข้าแข่งขันแล้ว ทีมของเราได้เข้าชิงชนะเลิศมากที่สุด เป็นการชี้ให้เห็นถึงการพัฒนากีฬาประเภทนี้ของไทยว่าได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว (ตามข้อเท็จจริงเราใช้เวลาในการพัฒนาน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในเครือสมาชิกอื่นๆ เพราะยังไม่เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับเท่าที่ควรในประเทศไทย)

จากการวางพื้นฐานในทางความคิดให้นักกีฬาทุกคนเล่นกีฬาด้วยความมีจิตใจเป็นนักกีฬา (Sporting Spirit) และจะเล่นให้ดีที่สุด ผลของการแพ้หรือชนะจึงไม่ใช่เรื่องที่สำคัญที่สุด ทำให้นักกีฬาไม่เกิดความกดดันในเรื่องนี้มากนัก แม้กระทั่งเสียงเชียร์จากผู้รอบสนาม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกองเชียร์ของคู่แข่งก็ตาม และผลของการแข่งขันเป็นไปตามที่ผู้เขียนได้คาดหวังไว้ว่าเราจะได้อย่างน้อย ๑ เหรียญทองจากนางสาวมานิตย์ สุขแก้ว และน่าจะ

มานิดย์ สุขแก้ว ในชุดแข่งขัน

ได้ถึง ๓ เหรียญทอง จาก ส.ต.อ. กัมปนาท แก้วดำรงชัย และนางสาว วันธณีย์ บุญเอียด แต่เนื่องจาก คะแนนที่ชนะ ไม่ชนะอย่างชัดเจน (ชนะกันไม่เด็ดขาด ตามภาษาที่พูดกัน) ในความเห็นของผู้เขียนที่มอง ในฐานะกรรมการตัดสิน ดังนั้นในสถานการณ์เช่นนี้เราจะได้รับการตัดสินให้เป็นผู้ชนะยาก กรณีนี้ยังคงมีเรื่องที่จะเรียนให้ทราบในโอกาสต่อไปอีกพอสมควร จนถึงข้อสรุปที่ว่า เราควรสนับสนุนกีฬาประเภทนี้อีกต่อไปหรือไม่อย่างไร

สรุปผลของการแข่งขันครั้งนี้ ได้เหรียญทอง ๑ เหรียญคือ นางสาว มานิดย์ สุขแก้ว ได้เหรียญเงิน ๖ เหรียญคือ นางสาววันธณีย์ บุญเอียด นางสาวโสพิศ ศรีวิเศษ ส.ต.อ.

กัมปนาท แก้วดำรงชัย นายก้องเกียรติ หมวดสิงห์ นายประพาศ พูนสมบัติ และได้เหรียญทองแดง ๑ เหรียญ คือ นางสาวดรุณี นวลมิ่ง สำหรับอนาคตในการพัฒนากีฬาประเภทนี้ จะมีการสนับสนุนให้มีการเล่นการฝึกให้กับเยาวชนและประชาชนที่สนใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการความหวังใหม่ของกองทัพไทยและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กำลังดำเนินการที่จะจัดตั้งสมาคมบันจักลีลิตแห่งประเทศไทยขึ้นในภาคใต้ กีฬาบันจักลีลิตเป็นกีฬาอีกประเภทหนึ่งที่จะทำชื่อเสียงให้กับประเทศไทย และจะเป็นสื่อที่จะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์อีกทางหนึ่งในโอกาสต่อไป ●